

STORTINGET

Innst. 562 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:291 S (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Nils T. Bjørke, Sigbjørn Gjelsvik, Ole André Myhrvold og Liv Signe Navarsete om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere bosatt i Norge

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere som er bosatt i Norge.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 19. april 2021 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 28. april 2021 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og fungerende leder Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og

Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Bjørnar Laabak, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til Representantforslag 291 S (2020–2021) fra representanter fra Senterpartiet om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere i Norge.

Komiteen merker seg at landbruket opplever store utfordringer med å få inn arbeidskraft fra utlandet i forbindelse med covid-19-pandemien. Årsaken er smittevern og behovet for å ha streng kontroll med antallet arbeidstakere som kommer over grensen, på grunn av ulike muterte koronavirus. Komiteen viser til at det er bred politisk enighet om behovet for å redusere importsmitten. Det resulterer i at langt færre enn de 18 000 gjestearbeiderne som vanligvis kommer til Norge, vil kunne komme inn i landet. Nå gjelder det å rekruttere så mye norsk arbeidskraft som mulig.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at det er etablert et tett samarbeid mellom Nav og grøntnæringen i forbindelse med behovet for arbeidskraft. Det er videre gjennomført en rekke møter mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og næringen, og det er opprettet egne kontaktpersoner i hver region. Flertallet registrerer at det foreløpig er få bønder som har meldt inn sitt behov for arbeidskraft til Nav. I mars var det meldt inn 1 000 stillinger, noe som er naturlig gitt sesongvariasjoner. Flertallet legger til grunn at aktører som har behov for arbeidskraft, benytter de kanalene som finnes, og samarbeider aktivt med Nav for å rekruttere ledig arbeidskraft i Norge. Flertallet registrerer at det i påvente av oppdrag utarbei-

des lokale beredskapslister i Nav for arbeid i landbruket.

Flertallet viser til at regjeringen har innført flere tiltak for å avhjelpe mangelen på arbeidskraft i næringen, som følge av innreiserestriksjoner. Det er opprettet en egen søknadsbasert ordning for unntak fra innreiserestriksjonene for utlendinger som er strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift innenfor virksomheter som produserer grønnsaker, frukt og bær. Regjeringen har også gjort midlertidige endringer i utlendingsforskriften, slik at sesongarbeidere fra land utenfor EØS-området som allerede oppholder seg i Norge, kan få fornyet oppholdstillatelse for sesongbasert arbeid ut over seks måneder. Det er innført midlertidige endringer i dagpengereguleringen som innebærer at stønadsmottakere som tar jobb i landbruket, får mindre avkortning i dagpengene. Erstatningsordningen for avlingsskade er utvidet til også å gjelde dersom avling ikke kan høstes på grunn av mangel på arbeidskraft. Videre er det innført et nytt arbeidsmarkedstiltak fra 2021 med tilskudd til sommerjobb for arbeidsgivere som tar inn unge arbeidssøkere med behov for arbeidsrettet bistand i en sommerjobb. Denne ordningen kan også benyttes i landbruksnæringen.

Flertallet erkjenner at næringen ikke kan klare seg fullt ut uten utenlandsk arbeidskraft, men fremhever likevel at bøndene i større grad må søke å erstatte arbeidskraft med mange av de som nå står utenfor arbeidslivet. Det er lagt til rette for tettere dialog mellom Nav og næringen for å finne norsk arbeidskraft. Hvert fylke har en egen kontaktperson som jobber opp mot landbruket, og landbruksorganisasjonene jobber tett opp mot Nav for å finne gode tiltak og sørge for ytterligere kvalifisering av arbeidskraft. Virksomheter innen landbruket som har behov for arbeidskraft, kan søke etter aktuelle kandidater på arbeidsplassen.no, og personer som ønsker å søke på utlyste stillinger, kan registrere seg som arbeidssøker og legge inn sin CV på arbeidsplassen.no. Arbeidsgivere fra landbruksnæringen som tar kontakt med etaten fordi de har et bemanningsbehov, vil få hjelp til å finne aktuelle kandidater. I dette arbeidet kan Nav også bistå med tilrettelegging, oppfølging og kvalifisering av arbeidssøkere.

Flertallet viser til at Nav har en bred portefølje av virkemidler som skal bidra til å styrke arbeidssøkeres muligheter på arbeidsmarkedet, herunder arbeidsmarkedstiltakene. Hovedformålet med arbeidsmarkedstiltakene er å styrke tiltaksdeltakernes muligheter til å skaffe seg eller beholde arbeid, jf. tiltaksforskriften § 1-1. Deltakelse i tiltaket skal vurderes som nødvendig og hensiktsmessig for at deltakeren skal skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid. Videre er det en føring at tiltaksplasser ikke skal fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksarrangørens virksomhet og ikke skal virke konkurransevridende.

Flertallet viser til mentortiltaket, som er en tilskuddsordning som kan gis direkte til arbeidsgiver for å inkludere personer som har behov for arbeidsrettet bistand for å få arbeid. Hensikten med tilskuddet er å dekke arbeidsgivers ekstraavgifter til faglig og sosial oppfølging. Mentor kan benyttes som et supplement til arbeidsmarkedstiltak som opplæring, arbeidstrening eller lønnstilskudd. Ordningen kan også benyttes av personer med nedsatt arbeidsevne som trenger mentor for å få eller beholde arbeidet.

Flertallet mener at et mentortilskudd kan være et aktuelt tiltak å vurdere for jordbruksvirksomheter dersom virksomheten ønsker å inkludere arbeidssøkere som er tilmeldt Nav, og som har behov for arbeidsrettet bistand. Det vil være den enkelte arbeidssøkers behov for tiltak som er avgjørende, ikke virksomhetens behov for subsidiert opplæring av arbeidskraften.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen setter av 40 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett til bønder i grøntnæringen som ansetter norsk arbeidskraft. Det legges opp til en refusjonsordning hvor arbeidsgivere vil kunne få kompensert deler av opplæringskostnadene ved å bruke uerfaren arbeidskraft. Ordningen vil gjelde for denne sesongen, så lenge innreiserestriksjonene opprettholdes, og for arbeidsforhold av minimum tre ukers varighet.

Disse medlemmer deler intensjonen til forslagsstillerne om å aktivt bruke tiltaksmidler gjennom Nav for å få sysselsatt norsk og ledig arbeidskraft. Disse medlemmer påpeker at det som følge av de økonomiske tiltakene som er satt i verk i forbindelse med covid-19-pandemien har vært voksende arbeidsledighet det siste året. Disse medlemmer mener det er avgjørende at denne ledigheten ikke biter seg fast. I den sammenhengen viser disse medlemmer til at mange av dem som nå står uten arbeid, ikke nødvendigvis vil anses som relevante søkere til landbruket, fordi de mangler formell utdanning og eller erfaring fra tilsvarende arbeid. Disse medlemmer mener derfor at Nav sine virkemidler også må kunne anvendes for jordbruksbedrifter.

Likevel mener disse medlemmer at forslagsstillerne tar feil når de gir inntrykk av at mentorordningen via Nav ikke kan benyttes til kandidater som tar arbeid i landbruket. Slik disse medlemmer forstår gjeldende retningslinjer, kan både mentorordningen og andre tiltak som for eksempel lønnstilskudd benyttes når arbeidsledige settes i arbeid gjennom Nav. Forutsetningen er imidlertid at de står tilknyttet Nav som arbeidsledige.

Disse medlemmer understreker betydningen av at Nav også følger dette opp på en måte som gjør at tiltak for den enkelte arbeidsledige likestilles for arbeid

tilknyttet jordbruksbedrifter og for alle andre virksomheter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen påse at virksomheter som ansetter arbeidssøkere tilknyttet Nav og som gis arbeid i jordbruksbedrifter, sikres lik tilgang som andre virksomheter til å benytte seg av mentorordning, lønnstilskudd og andre tiltak som bidrar til å få folk raskt tilbake i arbeid.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at Nav i denne saken får en mer aktiv rolle som offentlig arbeidsformidler. Mange nok ungdommer må kobles med næringen dersom rekrutteringen skal lykkes.

Disse medlemmer understreker at dersom rekrutteringen skal gå raskt nok, slik at matproduksjonen sikres og flere tusen ungdommer får sommerjobber, må Nav kunne ta en aktiv rolle i rekruttering ute på de vide-regående skolene og på studiesteder. Blant annet har Bondelaget tatt positive initiativ rettet mot elevene på naturbruksskoler. Men det trengs et langt større antall hender i arbeid denne sesongen enn det er elever på naturbruksskolene. Vanligvis er det opp mot 18 000 utenlandske sesongarbeidere som jobber i jordbruket i løpet av sesongen. Elevtallet på naturbruksskolene samlet sett i hele landet er i overkant av 4 000. Noen av disse elevene har også sommerjobber fra før eller jobber på familiegårdene. Disse medlemmer er bekymret for at det er eksempler på at det er stillinger i landbruket med få søkere, og at det samtidig hevdes at det mangler arbeidskraft innenlands. Disse medlemmer mener derfor at regjeringen må gå i dialog med partene og Nav for å løse akutte bemanningsutfordringer i bransjer med sesongvariasjoner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet har merket seg at kritisk viktig arbeidskraft er tre ord som regjeringen har lagt stor vekt på under pandemien. Det gjelder i hovedsak arbeidsfolk i praktiske yrker, ufaglærte og faglærte. Regjeringen innførte strenge innreisestriksjoner til Norge 29. januar 2021 for å begrense importsnittet. En rekke virksomheter innen jordbruk og gartneri (matproduksjon) har kommet i en prekær situasjon.

26. mars 2021 fastsatte regjeringen forskrift om søknad om unntak fra innreisestriksjonene for utlendinger som er strengt nødvendige for å opprettholde for-svarlig drift i grøntnæringen. Det er et vilkår at arbeidsfolk bosatt i utlandet har et arbeids- eller oppdragsforhold til foretaket som søker, at arbeidet må foretas ved tilstedeværelse i Norge, og at de nødvendige arbeids-

kreftene ikke er tilgjengelige i det norske arbeidsmarke-

det. Dette medlem vil understreke at for årets vekstsesong må man satse på et mangfold av arbeidsfolk i matproduksjonen i Norge. Det er helt nødvendig at utenlandsbosatte arbeidsfolk kommer inn i Norge etter nødvendige innreiseregler. Samtidig må det rekrutteres langt flere fra lokalsamfunnet.

I Dokument 15:2102 (2020–2021) spør representanten Per Olaf Lundteigen landbruks- og matminister Olaug V. Bollestad:

«Hvorfor har regjeringen satt inn begrensninger på antall innreise tillatelser av gjestearbeidere, nærmest innført kvoter, noe som skaper lang behandlingstid og stor usikkerhet for gårdbruker?»

I statsrådets svar av 6. mai 2021 heter det:

«Antallet søknader har økt, og gitt at det er et begrenset handlingsrom under pandemien betyr det at det vil bli avgrensninger på hvor mange søknader som godkjennes pr dag. Økt søknadsmengde nedfører også at det vil ta noe lenger tid før søkerne får svar.»

Dette medlem vil påpeke at gårdbrukere spesielt innenfor matproduksjon av grønnsaker, bær og frukt nå er i en meget vanskelig situasjon.

Bakgrunnen er at næringen over år har blitt svært avhengig av utenlandsbosatte gjestearbeidere. Denne utviklingen har blitt tilrettelagt av myndighetene. Når disse kritisk viktige arbeidsfolkene ikke får innreise til Norge, viser det at beredskapen for norsk matproduksjon må styrkes. Bakgrunnen for denne avhengigheten av utenlandske gjestearbeidere i jordbruket er dårlig lønnsomhet. Det rammer både den selvstendige gårdbruker og de som er ansatt i jordbruksvirksomhet. Konsekvensene er sviktende rekruttering av folk som er bosatt i Norge.

På denne bakgrunn foreslås det i dette representantforslaget at mentorordningen i Nav utvides i omfang til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere som er bosatt i Norge. Konkret kan regelverket utformes gjennom en skriftlig avtale mellom Nav og jordbruksvirksomheten. Sentrale forhold vil være:

- Jordbruksvirksomheten er registrert for matproduksjon.
- Navgitt mentor over 18 år skal stå for daglig arbeidsledelse og opplæring av inntil fire ansatte.
- Skriftlig arbeidsavtale fremlegges for hver ansatt, hvor en følger overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene med minimum allmenngjort minstelønn for fast ansatte uten fagarbeidertillegg 146,05 kroner per time for den første måneden i arbeid, og dernest lønn for fast ansatte fagarbeidere med agronomutdanning, nybegynner 159,05 kro-

ner per time. For øvrig følges den allmenngjorte tariffavtalen. (Satsene er fra 1. november 2020.)

- Både selvstendig næringsdrivende og ansatte i jordbruksvirksomheten kan være mentor.
- De ansatte som mentor skal være arbeidsleder for, må være minst 16 år.
- Det ytes en godtgjørelse fra Nav til jordbruksvirksomheten på 12 500 kroner per månedsverk for hver ansatt som mentoren har ansvar for, med maks 50 000 kroner per mentor per måned. Mentortilskuddet gjelder for inntil tre måneder.
- Beløpet utbetales hver måned etterskuddsvis mot dokumentasjon for utbetalt lønn.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere som er bosatt i Norge.»

Dette medlem har merket seg den store innsatsen som både gårdbrukere og Nav har gjort for å få arbeidsfolk bosatt i Norge til å ta arbeid i grøntsektoren. Resultatene har dessverre vært altfor beskjedne. Mange har blitt skuffet. I en artikkel i NRK 16. mai 2021 heter det:

Oppsummering for alle Fellesforbundets områder:

Tabellen nedenfor oppsummerer satsene for voksen ufaglært/uten erfaring i Fellesforbundets bransjer, gjeldende fra 1. juli 2021 (etter Tariffnemndas vedtak 10.–11. mai 2021). Kategoriene er ikke helt like, men sannsynligvis er dette satsene voksne på minstelønn ofte går på.

Forskrift	Minstesats timelønn voksen ufaglært/uten erfaring	Kommentar
Jordbruk og gartneri	129,40	Satsen for ferie- og innhøstingshjelp, over 18 år, nybegynner inntil 12 uker
Overnatting, servering og catering	169,62	NB! Satsen er fra hovedoppgjøret 2020, vil bli oppjustert, og sannsynligvis innen 1. juli. Satsen for arbeidstakere over 20 år/etter 4 mnd praksis over 18 år
Skips- og verftsindustri	172,44	Satsen for hjelpearbeider
Turbil	174,12	
Godstransport	185,50	
Byggeplasser	198,30	Satsen for ufaglærte uten bransjeerfaring

Oppsummert er situasjonen:

1. Meget prekær for matproduksjonen innenfor grønnsaker, bær og frukt for denne sesongen.
2. Beredskapen for neste års matproduksjon må styrkes gjennom bedre lønnsomhet for de som arbeider i jordbruket, samt at praktiske/teoretiske opplæringstilbud iverksettes.

I tillegg til forslaget om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter

«Nav sendte ti arbeidsledige til gård – ingen ble igjen for å gjøre jobben. Hun fra Nav var så sint og lei seg. Hun hadde forberedt dem så godt, forteller Christel Taranger Freberg.»

Dette medlem vil påpeke at situasjonen nå er så alvorlig at eksempelvis Nav i Færder kommune har kontaktet flere grøntprodusenter og fortalt at de ikke klarer å bistå med arbeidsfolk.

Dette medlem vil understreke at en viktig årsak til denne situasjonen er at altfor få mennesker som bor i Norge, har erfaring og utdanning innen jordbruksarbeid, og at arbeidet er for dårlig betalt.

Dette medlem vil understreke at allmenngjorte timelønnsatser innenfor Fellesforbundets område som gjelder fra 1. juli 2021 er slik:

Jordbruk og gartneri:

- a. Ferie- og innhøstingshjelp
Arbeidstakere under 18 år: 109,40 kr
Over 18 år: nybegynner inntil 12 uker: 129,40 kr
Over 18 år: 12–24 uker (3–6 md.) 134,90 kr
- b. Fast ansatte arbeidstakere
Ufaglærte arbeidstakere: 149,30 kr
Arbeidstakere under 18 år: 118,90 kr
- c. Tillegg for fagarbeidere: 13,00 kr

arbeidstakere som er bosatt i Norge, må derfor følgende tiltak iverksettes:

1. Det gjennomføres en kontrollert arbeidsinnvandring, innenfor gjeldene karantenereregler, fra EØS-området for å dekke opp behovet for utenlandsk arbeidskraft til matproduksjonen (grønnsaker, bær og frukt) for årets sesong.
2. Importvernet for jordbruket forbedres innenfor internasjonale forpliktelser med virkning fra 1. januar 2022.

3. Stortinget henstiller til partene (NHO mat og drikke/ Fellesforbundet) om å bedre allmenngjorte tariffavtaler for jordbruks- og gartnerieringen slik at den blir så konkurransedyktig at arbeidsfolk søker til næringen.
4. Stortinget henstiller til dagligvarekjedene om at norsk mat merkes med tydelig forbrukerinformasjon om produksjonsland og produksjonsmåte.
5. Stortinget henstiller til at norsk konserverindustri forbedrer de økonomiske vilkårene i produksjonskontrakter, slik at produksjonen gis bedre lønnsomhet med nye allmenngjorte tariffavtaler.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om at mentorordningen i Nav utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere som er bosatt i Norge.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen påse at virksomheter som ansetter arbeidssøkere tilknyttet Nav og som gis arbeid i jordbruksbedrifter, sikres lik tilgang som andre virksomheter til å benytte seg av mentorordning, lønns-tilskudd og andre tiltak som bidrar til å få folk raskt tilbake i arbeid.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 25. mai 2021

Rigmor Aasrud

fung. leder

Margret Hagerup

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen
Stortinget, Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1537-

28. april 2021

Vurdering av representantforslag 291 S (2020-2021)

Jeg viser til brev fra Arbeids- og sosialkomiteen av 19. april 2021 med anmodning om min vurdering av representantforslag 291 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Per Olaf Lundteigen, Nils T. Bjørke, Sigbjørn Gjelsvik, Ole André Myhrvold og Liv Signe Navarsete, om at mentorordningen i NAV utvides til å gjelde jordbruksvirksomheter som ansetter arbeidstakere bosatt i Norge.

I bakgrunnen for forslaget blir det blant annet vist til at innreiserestriksjoner for utenlandsk arbeidskraft innebærer at det for årets vekstsesong må satses på et mangfold av arbeidskraft i matproduksjonen innenfor jordbrukssektoren. Det må rekrutteres langt flere fra lokalsamfunnet. For at dette skal gi et nødvendig godt resultat, viser representantene til at det er behov for opplæring av uerfarne arbeidstakere. Det er foreslått at mentorordningen i Arbeids- og velferdsetaten (NAV) utvides slik at den kan dekke opplæringsbehov i jordbruksvirksomheter i forbindelse med ansettelse av arbeidstakere bosatt i Norge.

Det er etablert et tett samarbeid mellom NAV og grøntnæringen i forbindelse med det forestående behovet for arbeidskraft. Det er gjennomført en rekke møter mellom og Arbeids- og velferdsdirektoratet og næringen, og det er opprettet egne kontaktpersoner i hver region.

NAV kan bistå virksomheter innen landbruket som ikke finner aktuelle kandidater til ledige stillinger, og arbeidssøkere som har problemer med å finne arbeid. Etatens nettside arbeidsplassen.no har i dag landets største base over ledige stillinger og arbeidssøkere. Virksomhet innen landbruket som har behov for arbeidskraft, kan søke etter aktuelle kandidater på arbeidsplassen.no. Personer som ønsker å søke på utlyste stillinger, kan registrere seg som arbeidssøker og legge inn sin CV på arbeidsplassen.no. Arbeidsgivere fra

landbruksnæringen som tar kontakt med etaten fordi de har et bemanningsbehov, vil få hjelp til å finne aktuelle kandidater. I dette arbeidet kan NAV også bistå med tilrettelegging, oppfølging og kvalifisering av arbeidssøkere.

Videre kan markedskontaktene i NAV bistå arbeidsgivere med å finne aktuelle kandidater til ledige stillinger. Hvem som skal ansettes i det enkelte tilfellet, er det opp til arbeidsgiveren å avgjøre.

Det er foreløpig få bønder som har meldt inn sitt behov for arbeidskraft til NAV. I mars var det meldt inn 1000 stillinger. I påvente av oppdrag utarbeides det lokale beredskapslister i NAV for arbeid i landbruket.

NAV har en bred portefølje av virkemidler som skal bidra til styrke arbeidssøkeres muligheter på arbeidsmarkedet, herunder arbeidsmarkedstiltakene. Arbeidsmarkedstiltakene er hjemlet i forskrift om arbeidsmarkedstiltak (tiltaksforskriften) og i lov om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven). Hovedformålet med arbeidsmarkedstiltakene er å styrke tiltaksdeltakernes muligheter til å skaffe seg eller beholde arbeid, jf. tiltaksforskriftens §1-1. Deltakelse i tiltaket skal vurderes som nødvendig og hensiktsmessig for at deltakeren skal skaffe seg eller beholde inntektsgivende arbeid. Videre er det en føring at tiltaksplasser ikke skal fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksarrangørs virksomhet, og skal ikke virke konkurransevridende.

Mentortiltaket er en tilskuddsordning som kan gis direkte til arbeidsgiver for å inkludere personer som har behov for arbeidsrettet bistand for å få arbeid. Hensikten med tilskuddet er å dekke arbeidsgivers ekstrautgifter til faglig og sosial oppfølging. Mentor kan benyttes som et supplement til arbeidsmarkedstiltak som opplæring, arbeidstrening eller lønnsstilskudd. Ordningen kan også benyttes av personer med nedsatt arbeidsevne som trenger mentor for å få eller beholde arbeidet.

Det skal foretas en individuell vurdering av arbeidssøkerens behov for arbeidsmarkedstiltak før det inngås avtale med en arbeidsgiver. Det er arbeidsgivers opplevde risiko ved å ta inn en person med antatt lavere produktivitet eller ekstra behov for opplæring og støtte på arbeidsplassen som skal kompenseres.

Jeg er enig i at mentortilskudd kan være et aktuelt tiltak å vurdere for jordbruksvirksomheter dersom virksomheten ønsker å inkludere arbeidssøkere som er tilmeldt NAV og som har behov for arbeidsrettet bistand. Det vil være den enkelte arbeidssøkeres behov for tiltak som er avgjørende, ikke virksomhetens behov for subsidiert opplæring av arbeidskraften. Det følger av tiltaksforskriften § 1-8 at arbeidsmarkedstiltak ikke kan gis til opplæring som faller inn under arbeidsgivers tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven, slik som nødvendig opplæring for å kunne utføre arbeidet.

Regjeringen har innført flere tiltak for å avhjelpe mangelen på arbeidskraft i landbruket som følge av innreiserestriksjoner. Det er opprettet en egen søknadsbasert ordning for unntak fra

innreiserestriksjonene for utlendinger som er strengt nødvendige for å opprettholde forsvarlig drift innenfor virksomheter som produserer grønnsaker, frukt og bær. Regjeringen har også gjort midlertidige endringer i utlendingsforskriften, slik at sesongarbeidere fra land utenfor EØS-området som allerede oppholder seg i Norge, kan få fornyet oppholdstillatelse for sesongbasert arbeid utover seks måneder. Det er innført midlertidige endringer i dagpengereguleringen som innebærer at stønadsmottakere som tar jobb i landbruket, får mindre avkortning i dagpengene. Erstatningsordningen for avlingsskade er utvidet til også å gjelde dersom avling ikke kan høstes på grunn av mangel på arbeidskraft. Videre er det innført et nytt arbeidsmarkedstiltak fra 2021 med tilskudd til sommerjobb for arbeidsgivere som tar inn unge arbeidssøkere med behov for arbeidsrettet bistand i en sommerjobb. Denne ordningen kan også benyttes i landbruksnæringen.

Jeg har forståelse for at innreiserestriksjonene skaper utfordringer for jordbruksvirksomheter, og at det kan medføre ekstrakostnader i forbindelse med opplæring av norsk arbeidskraft. Mentortiltaket kan bidra til å understøtte noe av dette opplæringsbehovet, og regjeringen vurderer innretningen på tiltaket som et mulig bidrag til å øke rekrutteringen av norsk arbeidskraft til landbruket.

Regjeringen er opptatt av at både virksomhetene innen jordbrukssektoren, og personer som er ledige eller permitterte, skal komme igjennom vanskene som pandemien skaper, på en best mulig måte. Regjeringen følger situasjonen nøye, og vil iverksette ytterligere tiltak dersom det blir nødvendig.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen